

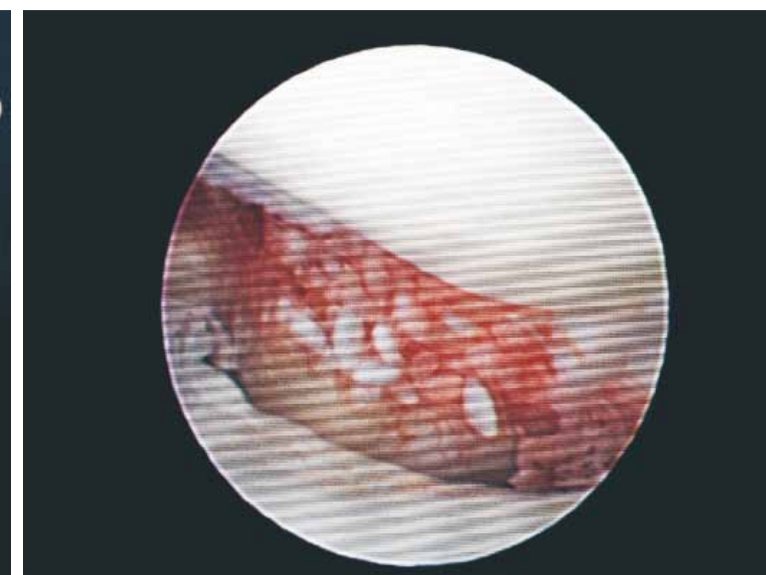
Titthålskirurgi i Sundsvall

Artroskopi är en oslagbar teknik när det gäller sjukdomar och skador i leder. Skadorna som kan uppstå till följd av operationen minimeras genom det begränsade ingreppet. Ole Frykman och Lina Berglund behandlar här en hund som har problem med bogleden.

Finlir med små operationsinstrument som gör stor nytta.

Den rödstrimmiga inflammerade vävnaden tyder på att något har varit fel en längre tid. Så småningom lokaliserar orsaken och en lös benbit avlägsnas.

Örveterinär Ole Frykman reser runt i landet och utför titthålsoperationer på hundar. En dag i månaden finns han på Veterinärhuset i Sundsvall.

Nu opereras hundar med skonsam teknik

SUNDSVALL Den svarta flatcoated retrievern har haltat en tid. Smärtan har lokaliserats till ena bogen och nu är det dags för operation. Örveterinär Ole Frykman är ett känt namn i hundkretsar och sedan i torsdags är han på plats i Sundsvall en dag i månaden för att utföra titthålskirurgi på Veterinärhuset.

Titthålskirurgin i djursammanhang har tagit ett rejält kliv norrut. Utrustningen var en stor investering för veterinärkliniken och med den följer nya möjligheter. Tidigare har hundägare från regionen varit tvungna att åka till Uppsala, Stockholm eller Strömsholm för att få sina husdjur behandlade med den skonsamma tekniken.

Jycken som just har sövts har placerats på operationsbordet. Den är i fyrafemårsåldern och innan operationen inleds kan operationsteamet bara ana vad de kan hitta inne i hundens högra bogled.

Team på fyra personer

Förutom Ole Frykman består teamet kring hunden av Ulrik Hagevi, Martina Persson och Lina Berglund som jobbar på kliniken.

Jag och Ulrik ska gå i lära när Ole är här på besök. Tanken är att vi själva ska kunna utföra operationerna i framtiden. Men vi behöver ha sett och behandlat ganska många fall innan vi är där, berättar veterinären Trond Holdaas. Omkring 1990 gick Ole

Frykman olika kurser i titthålskirurgi i USA tillsammans med två svenska kollegor. De började så småningom genomföra operationer här hemma och sedan dess har kunskaperna ökat i takt med antalet ingrepp.

När det gäller operationer i leder är tekniken betydligt mer skonsam än vanlig kirurgi. I det här fallet hade man varit tvungen att skära upp leden och kapa två muskler i stället för att som nu bara göra ett hål, berättar Ole Frykman.

Lös benbit

Utrustningen innehåller en kamera och med hjälp av den ser Ole hela tiden ledkapseln på en monitor. På så sätt har han full kontroll på behandlingen. Retrivern har en lös benbit som har släppt från kanten av bogbladet och troligtvis uppstod defekten i en tillväxtzon när den bara var några månader gammal. Det döda benfragmentet har sedan retat de omgivande vävnaderna och orsakat en inflammation som i sin tur har fått konsekvenser. Ben och brosk har luckrats upp

och fransats sönder men med hjälp av instrumenten kan Ole slipa, hyvla och fräsa bort skadad vävnad och därigenom bana väg för ny. Det blir visserligen ärr på broskytan men oftast fungerar läkningen väl och vi utgår från att den här hunden ska bli helt återställd, säger han.

Syns tydligt på skärmen

På monitorn syns det tydligt hur såväl benbiten som den vita och rödstrimmiga inflammerade vävnaden avlägsnas.

Hade inte hunden fått behandling nu hade inflammationen blivit kronisk och hunden hade fått allt ondare. Skadans placering gör också att den hade varit svår att komma åt med vanlig kirurgi, säger Ole Frykman.

Hunden väcks omedelbart efter operationen. Den är lite omtöcknad, men återhämtar sig snabbt. Under kvällen hämtas den sedan av sin ägare.

Nu ska den ta det lugnt i ett par veckor. Den ska få inflammationshämmande mediciner och sedan påbörjas rehabiliteringen. Allt tyder på att den ska vara helt besvärsfri om tre till fyra månader och då kommer den troligen att kunna leva ett helt normalt hundliv, förklarar Ole Frykman.

Reporter
Katarina Vikström
katarinavikstrom@st.nu
060-197167

Fotograf
Mårten Englin
marten.englin@st.nu
060-197149

Fakta Artroskopi

Utrustningen som används vid titthålskirurgi (artroskopi) på djur är densamma som den som används när människor opereras.

Kostnaden för en operation som den ST var med vid ligger på mellan 15 000 och 20 000 kronor. Har hundägaren sin hund försäkrad kan den täcka delar av kostnaden.

Ole Frykman uppskattar att mellan 10 och 15 veterinärer arbetar med artroskopi på hundar i Sverige. Tidigare har det inte utförts titthålskirurgi för hundar norr om Uppsala.

Området runt bogen har rakats och den sövda hunden kommer snart att få ett mer bekymmerfritt liv. Veterinärerna Trond Holdaas, Ulrik Hagevi och Ole Frykman diskuterar artroskopin som ska utföras i hundens bogled.

Ulrik Hagevi och Lina Berglund på Veterinärhuset väcker den nybehandlade hunden ur narkosen direkt efter operationen. Framåt kvällen kan den hämtas av sin ägare.